

708

ÜSSED, ÜSSED
BOTOCSKÁM

BENEDEK ELEK
népmeséje nyomán

Kiadja : A Magyar Diafilmgyártó Vállalat

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Növedéknapló

1955. év A. 8686 SZ.

ÜSSED, ÜSSED, BOTOCSKÁM !

1. Hol volt, hol nem volt, – hetedhétországon túl, az óperenciás tengeren innét volt. – volt egyszer egy szegény favágó ember. De olyan szegény volt ez az ember, mint a templom egere. Még annál is szegényebb. Hajnaltól estélig vágta a fát az erdőben, de az ebédje s a vacsorája száraz kenyér volt s a bele.
2. Hát egyszer, amint falatoznék, egy fa tövében, hönnet, merről – nem látta: elég az, hogy csak eléjébe állított egy ősz öreg ember s egy falás kenyeret kért tőle.
3. – Jó szívvvel – mondá a szegényember –, mert látom, hogy kigyelmed még nálamnál is szegényebb – s azzal kettétörte a kenyérét s felét az öreg embernek adta.

4. VETITETT SZÖVEG:

– No, te szegényember, mondá az öreg, tudd meg, hogy én a jók jutalmazója s a rosszak büntetője vagyok. Megosztottad velem a kenyeredet: jótettedért jót várj!

5. Eközben az öreg kihuzott a tarisznyájából egy abroszt és azt mondta: – Neked adom ezt az abroszt, te szegényember. Ha megéhezel, csak szólj neki: terülj, terülj abroszkám! – Egyszeribe terített asztalod lesz s annyi étel, ital s mindenféle jó, amennyit csak a szemed szájad kíván.

6. Megköszönte a szegényember az ajándékot, el búcsúzott az öregtől s aztán elindult hazafelé. Gondolta magában, ha nem is mondott igazat az öregember, az abrosz is ér valamit. No hiszen majd megpróbálja, csak megéhezzék.

7. Az ám, nem kellett sokáig várni, hogy megéhezzék: egyszerre csak muzsikálni kezdett a gyomra. Éppen akkor ért egy kocsmá elé – gondolta bemegy oda s ott kipróbálja az abroszt.

8. Bement, elővette az abroszt és mondta neki: terülj, terülj abroszkám! Hát atyámfia, az abrosz egyszeriben ráterült az asztalra, s abban a minutában tele volt étellel, itallal. Volt azon fehérpíró, malacpecsenye, turóspalacsinta, töltöttkáposzta, töltöttgyökér, vörösbors, fehérbors, mézes pálinka.

Szalad hozzá a kocsmáros, összecsapja a kezét s kérdi: hát kend hol találta ezt a csuda abroszt?

Elmondja a szegényember, hogy ki adta neki.

9. De bezzeg jó barátságba keveredett vele a kocsmáros s a felesége. Ők is az asztalhoz telepedtek, s ettek, ittak, vigan voltak. A szegényember nem is ment tovább, ott maradt éjszakára. A kocsmárosné ágyat vetett neki, s megvárta míg elalszik a szegényember.

10. Hiszen csak ezt várta. Ahogy a szegényember elaludt, kilopta a tarisznyából az abroszt, hamarosan éppen olyat csinált s kicserélte a szegényemberével.

11. Reggel tovább ment a szegényember, ment, men-
degélt. Meg sem állott hazáig.
12. Mondja otthon nagy örömmel a feleségének: No
asszony, vége a szegénységünknek. Kaptam egy
olyan abroszt, hogy csak egyet szólok neki, s
annyi rajta az étel, ital, hogy a falunak is elég
volna.
– Oh, hallá-e, – mondá az asszony – ne helyte-
lenkedjék, talán csak nem ment el az esze!
– No, ha nem hiszed, mindjárt megmutatom.
13. Egyszeribe elévette az abroszt és szólt neki:
terülj, terülj abroszkám! Annak ugyan mond-
hatta ezerszer is, sem nem mozdult, sem nem
terült, ételnek, itálnak hire sem volt.
14. – Lássa, lássa – mondá az asszony –, minek
helytelenkedik. Jobb volna, ha visszafordulna az
erdőbe és vágná a fát. Egy bétevő falás sincs
a háznál.
De így s de úgy – erősködött a szegényember.
Ez az abrosz terült már egyszer. Meg sem gon-
dolta, hogy az ő csudaabroszát elcserélték a
kocsmában.

15. Visszament nagybúsan az erdőbe, vágta a fát, mint annak előtte.
16. Déltájban letelepedett egy fa alá, elévette a száraz kenyeret, s gondolkozott, vajjon eljön-e még az az ősz öreg ember.
17. Bezzeg, hogy eljött, s egy falás kenyeret kért tőle.
– Én jó szívvvel, öreg, – mondá – pedig nagy bánatot okoztál nekem, csak egyszer terült az abrosz, többször nem, pedig ezerszer is mondtam neki: terülj, terülj, abroszkám.
18. – No bizony, ha nem terült, – mondá az öreg – akkor nem is az az abrosz, amelyet én adtam. Kicszerélték bizonyosan. Hanem várj csak, adok én neked most egy bárányt. Ennek csak annyit mondj: táncolj, táncolj báránykám, úgy hull az arany a gyapjából, mint a záporosó. De vigyázz rá, nehogy ezt is ellopják!
19. Azzal csak kihuzott egy fehérgyapjas báránykát a tarisznyájából, odaadta a szegényembernek, s eltűnt az ősz öreg ember, mintha a föld nyelte volna el.

20. A szegényember egy ág, nem sok, annyit sem vágott többet. Indult nagy örömmel hazafelé.
21. De megint csak betért a kocsmába és eldicsekedett a kocsmároséknak, hogy milyen bárányt ajándékozott neki az öreg ember.
22. — Hadd lám — mondta a kocsmáros, s a felesége — csakugyan igaz-e?
Szóla szegényember a báránynak: táncolj, táncolj, báránykám! S hát — halljátok csodát! — hullott a gyapju közül az arany, mint a zápor-eső.
23. — Csak szedjék kentek, szedjék — biztatta a szegényember a kocsmárost s a feleségét — nekem úgy is akkor lesz pénzem, amikor akarom!
24. Hanem a kocsmáros s a felesége nem elégedtek meg ezzel. Éjjel, míg a szegényember aludt, ellopták a bárányt s másikat állítottak helyébe, szakasztott olyant.
25. Bezzeg, hogy mikor a szegényember hazaért, s szólt a báránynak: táncolj, táncolj bárány-

kám! – csak bégett keservesen, de bizony nem penderült táncra. Káromkodott a szegényember, sirt a felesége s mind azon kesergett, hogy az ura megháborodott elméjében.

26. Visszament a szegényember az erdőbe, de olyan erős nagy bánat nehezedett a szívére, hogy a munkájának nem volt semmi látszatja. Délben leült egy fa alá, elévette a kenyeret, de enni nem tudott a nagy bánattól s bosszuságtól.

27. Hát, amint keseregne magában, csak előtte áll megint az ősz öreg ember. De most nem kért tőle kenyeret.

– Búsulsz ugye te szegényember – mondá az öreg – Ellopták a bárányodat is ugye? Hát tudd meg, hogy a kocsmárosék lopták el az abroszt is és a bárányt is.

28. – De ne búsulj, még egyszer segitek rajtad, mert olyan jó szívvel voltál irántam. Nesze – adok neked egy botot. Menj a kocsmába, s szólj a botnak: üssed, üssed botocskám! S addig üti őket, míg elé nem adják az abroszt is, a bárányt is.

Csak aztán jól vigyázz erre a botra, mert olyan bot ám ez, hogy egy ármádia katonát is agyonver, ha szólsz neki.

29. A szegényember meg sem köszönhette a botot, az ősz öregember eltűnt. Indult ő is egyszerűen meg sem állott, míg a kocsmába nem ért.
30. Eleinte szép szóval próbálta, kérte: adják vissza az abroszt, meg a bárányt, de mikor látta, hogy nem fog a szép beszéd: szólt a botnak: üssed, üssed, botocskám!
31. Hej! Lett ne mulass mindjárt: Supp! Supp! Ütötte, vágta a bot fejbe, hátba, ahol találta a kocsmárost is, a feleségét is, míg el nem nyultak a földön.
32. Bezzeg visszaadták az abroszt is, a bárányt is.
33. De most már örült a szegényember, csak hogy ki nem bújt a bőréből nagy örömeiben. Futott haza, mint a sebes szél, hadd lássa a felesége, hogy nem beszélt bolondot.

34. Ahogy hazaért, szólt az abrosznak: terülj, terülj abroszkám! S hát az abrosz csakugyan megterült. Volt annyi étel, ital, hogy nem győzték megenni, meginni.
35. Aztán még a báránynak szólt: táncolj, táncolj báránym! – s hullott az arany, mint a zápor-
eső.
36. Híre ment az egész országban, még azon is egy sánta arasszal túl, hogy a szegény favágónak milyen csudálatos abrosza, meg báránycájája van. S jöttek is csodájára mindenfelől hercegek, grófok s válogatott cigánylegények.
37. Az ám, eljött még akkirály is. Azt mondta a király a favágónak: hallottam a hírét a csuda-abroszodnak, s a csudabárnyodnak, hadd lám, igaz-e, amit nekem beszéltek? De vigyázz az életedre, mert, ha hiába bolondultam ide, karóba huzatom a fejedet.
38. Na, hiszen nem ijedt meg a szegényember. Szólt az abrosznak: terülj, terülj abroszkám, s olyan ebéd kerekedett az asztalra, hogy a király is megkivánta s evett, ivott, amennyi csak belefért.

39. – No, most a bárányt hadd lám! – parancsolta a király. – Táncolj, táncolj báránykám – szólt a szegényember s táncolt a bárány s hullott az arany, hogy a királynak a szeme is káprázott belé.

40. – Jól van – mondá a király – látom, hogy nem bolondítottad a népeket. Hát most azt parancsolom neked, hogy holnap délre, mire hazaérek ott legyen a palotámban az abrosz is, meg a bárány is.

41. VETITETT SZÖVEG :

Megijedt a szegényember: Hát most ugyan mit csináljon? Ha nem engedelmeskedik, karóba húztatja fejét a király.

Mert úgy tudjátok meg, hogy a király megirigyelte a szegényembertől az abroszt és a báránykát...

42. Búsult a szegényember, a szemét sem tudta lehunyni. Ő bizony – gondolta magában, – nem viszi a királyhoz, sem az abroszt, sem a bárányt, s ha utána jönnek, majd szól a botjának.

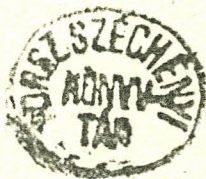
43. Hát csakugyan, másnap este már jött is az udvarmester 12 katonával s parancsolta a szegény embernek, hogy induljon velük mindjárt, s hozza magával az abroszt is, a báránykát is.
44. – Megyek, megyek – mondta a szegényember, csak várjatok! Avval egyet suttintott a botjának: üssed, üssed, botocskám!
Nem kellett a botnak kétszer mondani: – Supp, supp! Ütötte, vágta az udvarmestert, a katonákat, ahol találta.
45. Szégyenszemre hazáig szaladtak, s nagy lelkendezve jelentették a királynak, hogy mi történt.
46. Hej mérgelődött a király. Összetrombitálta, ami katonája volt s indult a szegényember ellen.
47. De a szegényember, ahogy megérkezett a király a seregével, csak szólt a botnak: üssed, üssed, botocskám. A bot úgy fejbe kólintotta a királyt, hogy egyszeribe lefordult a lováról és fel sem kelt többé. Kifutott belőle a gonosz lelke.

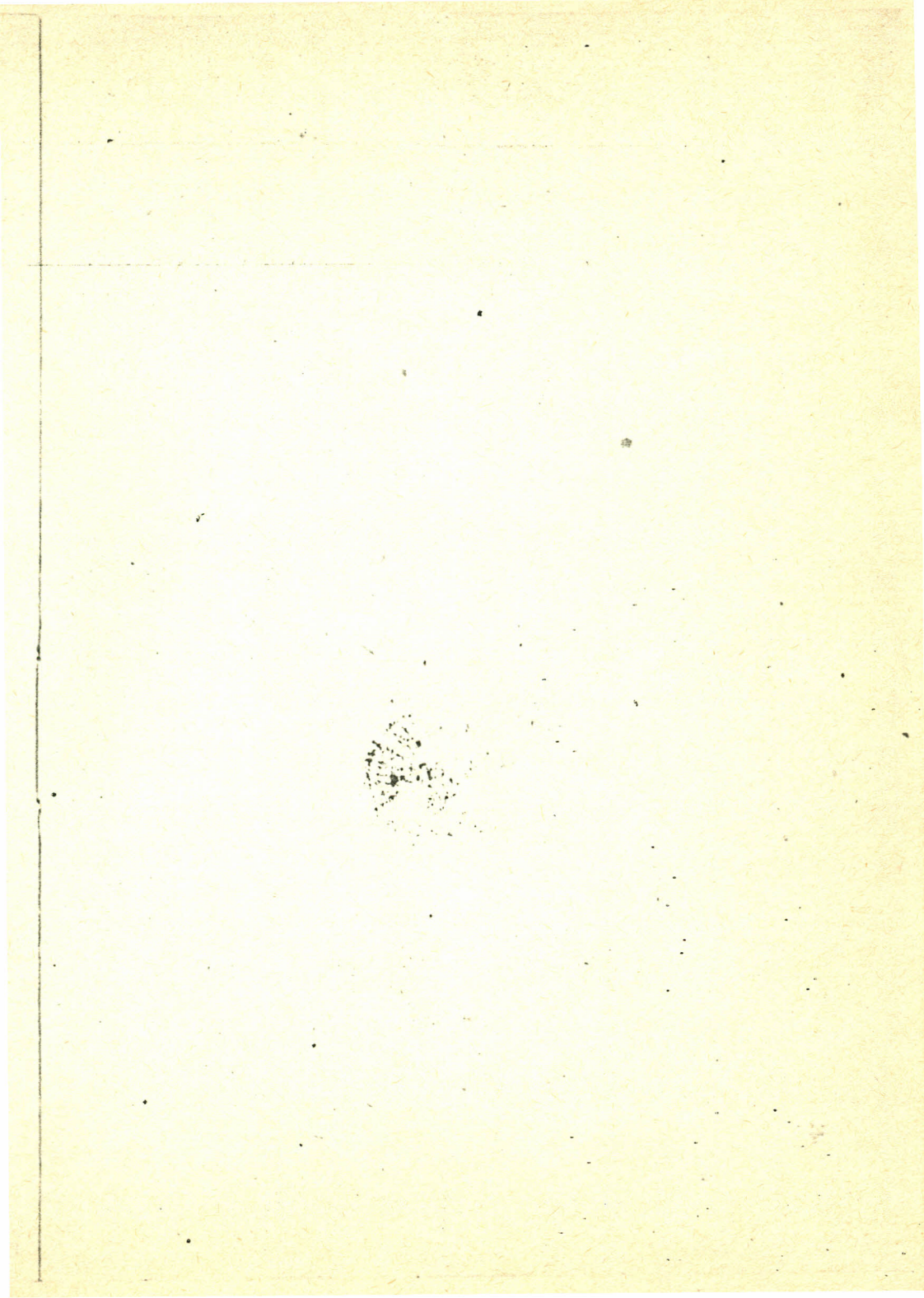
48. Supp! Supp! Neki az ármádiának, s egy szem-
pillantásra földön hevert az egész ármádia.

49. De bezzég volt nagy öröm az egész ország-
ban, mikor meghallották, hogy elpusztult a go-
noszlelkű király. Egyszeribe gyűlést hívtak s ki-
kiáltották a szegényembert királynak. No, ezt
aztán szerette minden lélek.

Jó király volt, s ma is él, ha még nem halt.

Vége

Felelős kiadó : Keresztes Mihályné
Typopress 10.428 – F. v. : Mező Sándor.
Készült 5000 példány